

‘Wat hangt gij daar te praten’: in dichtelijke dialoog met Gezelle

‘Wat hangt bij daar te praten’: wie het eerste vers van het gelijknamige gedicht leest, voelt zich vermoedelijk zelf aangesproken. Hoewel al snel duidelijk wordt dat Gezelle zich tot een ‘bruine bie’ richt, vormt de vraag in deze les het vertrekpunt om zelf als dichter in dialoog te treden met de meester zelf. Nadat de leerlingen kennism gemaakt hebben met Gezelles leven en werk, breien ze zelf een vervolg aan het gedicht. Dit in alleen, in duo of in groep.

Bjorn Karnier

Howest Brugge – Educatieve Bachelor in het Secundair Onderwijs

'Wat hangt gij daar te praten': in dichterlijke dialoog met Gezelle

Een vervolgedicht schrijven

DOEL VAN DE LES

- De leerlingen interpreteren een gedicht.
- De leerlingen verwoorden de gevoelens die poëzie bij hen oproept.
- De leerlingen geven de betekenis van het gedicht weer in een kernwoord.
- De leerlingen maken kennis met het leven en de achtergrond van dichter Guido Gezelle.
- De leerlingen worden zelf dichter en geven het gedicht een vervolg.
- De leerlingen gaan creatief te werk en maken het gedicht ook visueel.

1. INLEIDING (10 min.)

- De leerkracht vraagt aan de leerlingen om hun ogen te sluiten en te luisteren naar het gedicht dat ze zodra te horen zullen krijgen. Ook vraagt de leerkracht of ze tijdens het luisteren kunnen achterhalen waarover dit gedicht gaat en welke gevoelens dit bij hen oproept?
- De leerkracht start het filmpje wanneer iedereen de ogen heeft gesloten.
Filmpje op YouTube: vanaf 5 minuten 37 seconden tot 6 minuten 18 seconden, <https://youtu.be/b1zwUiNt96I?t=332>.
Tip: enkel geluid gebruiken, geen beeld. Laat desnoods de beamer nog uit of zet hem op 'blank'.
- Het filmpje is gedaan na 1 minuut en daarna vraagt de leerkracht de leerlingen om enkele gevoelens op te noemen. De leerkracht noteert meteen de emoties mee op het bord. Ook vraagt de leerkracht waar het gedicht volgens de leerlingen over gaat. Opnieuw noteert de leerkracht mee op het bord. Hou dit onderdeel kort, maar krachtig. Nu staan er op het bord heel wat verschillende kernwoorden rond de gevoelens en de inhoud van het gedicht. Deze blijven staan en komen later in de les nog steeds van pas.
- Aan de moeilijkere woorden uit het gedicht kan de leerkracht ook een extra lesmoment koppelen, hetzij na het beluisteren van het gedicht, hetzij op een later moment, bv. als onderdeel van een BZL-les.

Differentiatie: de leerlingen kunnen het gedicht ook aan elkaar voorlezen. Uiteraard kan ook de leerkracht het gedicht voordragen.

2. START DOCEERMOMENT (10 min.)

- De leerkracht laat de leerlingen nu kennismaken met de man achter het gedicht. Dit wordt opnieuw gedaan via een YouTube-filmpje. Naast het filmpje, heeft de leerkracht ook voor iedere leerling een ondersteunend document (zie bijlage 1). De info van in het filmpje staat ook meteen in dit document. Dit kunnen de leerlingen bij zich houden in hun map.
Filmpje: <https://www.youtube.com/watch?v=g7Or0ThimbU>.
- Een andere piste die de leerkracht kan bewandelen, is de leerlingen in duo's of grotere groepjes op zoek laten gaan naar de belangrijkste info over Gezelle, o.a. via de 'Gezellewebsite'. Daarvoor kan het invulblad gebruikt worden (zie bijlage 2).

3. START ACTIEVE LES (30 min.)

- De leerkracht laat het informatieve deel nu achter zich en focust zich samen met de leerlingen op het actieve, creatieve deel van de les.
- De leerkracht legt aan de leerlingen uit wat van hen wordt verwacht.

- De leerlingen lezen nu voor het eerst het gedicht op papier. De leerlingen krijgen namelijk een werkblaadje van de leerkracht (zie bijlage 3).
 - 1) Jullie hebben een werkblaadje gekregen waarop het gedicht staat.
 - 2) Bovenaan dit werkblaadje vullen jullie je naam in. Ook bedenken jullie een naam die jullie zouden willen als jullie een dichter zouden zijn. Vul ook de datum en je klas in.
 - 3) Nu is het aan jullie. De opdracht luidt als volgt: brei aan dit gedicht een vervolg. Laat je inspireren door het leven van Guido Gezelle en door de dieren- en plantenwereld. Mensen die weinig inspiratie hebben, kunnen inspiratie putten uit de kernwoorden die we in het begin van de les op het bord hebben genoteerd. Visualiseer naast de poëzie ook de inhoud van het gedicht. Zoek online of in tijdschriften/kranten passende afbeeldingen. Zorg voor een inhoudelijke link.
 - 4) De leerkracht noteert ook deze punten op het bord als ondersteuning voor de leerlingen:
 - Vervolgedicht schrijven.
 - Leven van Gezelle of planten- en dierenwereld.
 - Inspiratie op het bord.
 - Tekening en/of afbeelding(en) knipsels.

Differentiatie: de leerlingen kunnen ook per twee of in grotere groepen aan de slag gaan.

4. EINDE LES

- Sommige leerlingen zullen het gedicht af hebben op het einde van het lesuur.
- Er kan thuis of in een tweede lesuur natuurlijk verder gewerkt worden aan het vervolgedicht.
- Idealiter is het de leerkracht die tijdschriften en/of kranten voorziet. Daarnaast is het perfect mogelijk om de leerlingen de opdracht te laten uitvoeren op de computer.

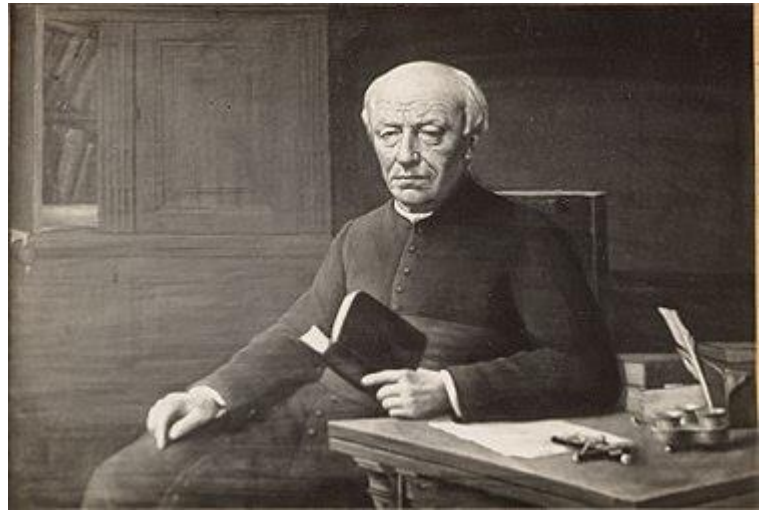
BIJLAGEN

Bijlage 1

Guido Gezelle (1830 – 1899)

Biografie:

- ✚ Eén van de belangrijkste Vlaamse dichters van de 19de eeuw.
- ✚ Hij diende de Vlaamse natie met zijn literatuur.
- ✚ Gezelle dacht na over het dichterschap zelf en deelde dit met symbolisten in Nederland.
- ✚ Vader Gezelle was boomkweker.
- ✚ Moeder Gezelle was van boerenafkomst.
- ✚ Guido begint op zijn 16^e een priesteropleiding aan het Klein Seminarie van Roeselare.

Enkele feitjes:

- ✚ Verzamelde woorden, rijmpjes en spreuken in de Vlaamse volkstaal.
- ✚ Na zijn studies filosofie en theologie werd hij leraar in Roeselare.
- ✚ Hij wou vriendelijk omgaan met zijn leerlingen en een christelijke dichterschool stichten.

De eerste bundels van Guido Gezelle:

- ✚ *Boodschap van de vogels en andere opgezette dieren* (1855).
- ✚ *Kerkhofblommen* (1858): in poëzie en in proza doet hij verslag van een begrafenis.
- ✚ *Vlaemsche dichtoefeningen* (1858): natuur, geloof en dichterschap. Bv.: 'Het Schrijverke'.

Van Vlaamsgezinde tijdschriften naar pausgezinde bladen:

- ✚ Hij schreef gelegenheidsgedichten, vertalingen van Engelse teksten en bloemlezingen van oude Spaanse en Italiaanse gedichten. Daarnaast schreef hij humoristische verhalen als Boerke Naas.

Kort:

- ✚ Gezelle was priester en dichter.
- ✚ Als geen ander geprobeerd het Vlaams als volkstaal te promoten.
- ✚ Verzamelde zoveel mogelijk Vlaamse woorden, waaronder eeuwenoude en in onbruik geraakte woorden.
- ✚ Heeft 150.000 Vlaamse woorden met hun betekenis verzameld.
- ✚ August Vermeylen noemt hem “de grootmeester van de Vlaamse poëzie”.
- ✚ Hij observeerde de natuur geduldig en volhardend. Hierover schreef hij natuurgedichten, zoals ‘Als de ziele luistert’.

Guido Gezelle (1830 – 1899)

Biografie:

✚
.....
.....
✚
.....
.....
.....
✚
.....
.....
.....
✚
.....
.....
.....
✚
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Enkele feitjes:

✚
.....
.....
.....
✚
.....
.....
.....
✚
.....
.....
.....

De eerste bundels van Guido Gezelle:

✚
.....
.....
.....
✚
.....
.....
.....
✚
.....
.....
.....

Van Vlaamsgezinde tijdschriften naar pausgezinde bladen:

.....

.....

.....

.....

Kort:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bijlage 3

Naam:

Datum:

Dichtersnaam:

Klas:

Wat hangt gij daar te praten

Wat hangt gij daar te praten
aan die blomme, o bruine bie;
waarop, waaruit, waarover
ik u ronken hoore en zie?
5 Gij zijt er met uw' neuze en
met uw' tonge al ingegaan;
gij hebt eraan geroken
en van alles aan gedaan,
daarom, daarin, daarover,
10 op uw' vlerken alle twee:
ik wonder hoe die blomme u
laat geworden, zoo ter lee!
Och, ware ik in heur' plaatse, ik
hiet u varen, en ik sloot
15 zoo seffens al dat werk, al
dat geruchte uit mijnen schoot,
en 'k...: «Rap, uit mijnen weg en
uit mijn zonne, dat ik zie:
houdt op, en laat mij werken,
20 of ik strale u! » zei de bie.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dotted lines for writing.

BRONNEN

- Metrisch. (2010, 11 april). Audio-bloemlezing uit de Noord- en Zuid-Nederlandse poëzie – deel 6/16 [Videobestand]. Geraadpleegd op 2 november 2019, van <https://www.youtube.com/watch?v=b1zwUiNt96I>.
- Aya Ab. (2016, 21 februari). Nederlandse literatuur – Guido Gezelle [Videobestand]. Geraadpleegd op 2 november 2019, van <https://www.youtube.com/watch?v=g7Or0ThimBU>.